

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์

Music practicum syllabus development for Matthayom 4 students in music major

ธีรพงศ์ บำเพ็ญทาน¹

Theeraphong Bampenthan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ 2) ศึกษาผลของการใช้หลักสูตร ทั้งด้านทักษะดนตรีของนักเรียน ด้านความพึงพอใจของครูผู้ใช้หลักสูตร และด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตร โดยการวิจัยแบ่งเป็นสองระยะ ระยะแรกเป็นการประมวลเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อสร้างหลักสูตร และระยะที่สองเป็นการศึกษาผลของการใช้หลักสูตรในด้านต่างๆ ตามจุดประสงค์ข้อที่ 2 ด้วยการวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดก่อน-หลังการทดลอง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอก ดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 26 คน และอาจารย์พิเศษผู้สอนวิชาทักษะดนตรี 11 คน รวมทั้งสิ้น 37 คน ซึ่งได้รับการสุ่มแบบเจาะจงเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 10 คน ในเครื่องดนตรีเปียโน ไวโอลิน กีตาร์คลาสสิก ซับรื่อง และทรมเป็ต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินทักษะดนตรีของนักเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจของครู และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเทียบร้อยละของคะแนนก่อนและหลังการทดลองเพื่อศึกษาพัฒนาการด้านทักษะดนตรีของนักเรียนและการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูและนักเรียน

ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) หลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล ส่วนเนื้อหาของหลักสูตรนั้นประกอบด้วย การฝึกทักษะพื้นฐานของแต่ละเครื่องดนตรีที่ช่วยพัฒนาคุณภาพเสียง ระดับเสียง จังหวะ เทคนิคเฉพาะของเครื่องดนตรี บทเพลงที่ควรฝึกควรมีทั้งเพลงประเภทโซนาตาและคอนแชร์โตจากยุคบาโรกและคลาสสิกและบทเพลงสั้นจากยุคโรแมนติก แบบฝึกหัดที่ใช้ต้องสอดคล้องกับการฝึกทักษะพื้นฐานและบทเพลงที่เรียน บทเพลงที่ใช้ต้องส่งเสริมเทคนิคขั้นสูง สำหรับกีตาร์ไฟฟ้า แซกโซโฟน และกลองชุด ควรฝึกรูปแบบดนตรีที่หลากหลาย 2) ผลของการใช้หลักสูตร ด้านทักษะดนตรีของนักเรียน

¹ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

¹ Satit prasammit demonstration school (secondary)

พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองอยู่ที่ร้อยละ 71.5 และคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองอยู่ที่ร้อยละ 88.5 นักเรียนเครื่องมือเอกก็ตาร์คลาสสิกมีคะแนนก่อนการทดลองน้อยที่สุด แต่มีคะแนนหลังการทดลองเพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 27.5 ส่วนนักเรียนเครื่องมือเอกเปียโนมีคะแนนสูงที่สุดทั้งก่อนและหลังการทดลอง ด้านความพึงพอใจของครู จากการสัมภาษณ์พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจปานกลาง โดยรายงานสอดคล้องกันว่าควรให้ผู้สอนเลือกบทเพลงที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียน ส่วนการกำหนดทักษะพื้นฐานและแบบฝึกหัดนั้นเหมาะสมดี และควรพิจารณาเกณฑ์ในการสอบเข้าให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเกณฑ์การจบการศึกษา ด้านความพึงพอใจของนักเรียน จากการสัมภาษณ์พบว่านักเรียนเครื่องมือเอกไวโอลินและเปียโนมีความพึงพอใจปานกลาง โดยรายงานตรงกันว่าอยากให้บทเพลงที่เรียนมีความท้าทายมากขึ้น ส่วนนักเรียนเครื่องมือเอกอื่นๆ รายงานว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับระดับทักษะของตนเองดี

คำสำคัญ: หลักสูตรวิชาทักษะดนตรี การพัฒนาหลักสูตร

Abstract

The purpose of this study aims to 1) develop the Mathayomsuksa 4 music practicum curriculum for piano, vocal, violin, viola, cello, double bass, clarinet, saxophone, trumpet, electric guitar, classical guitar and drums. 2) study the effect of the curriculum in student's music skills development, teacher's satisfaction domain, and student's satisfaction domain. The research is divided into two parts, the first part was documentary and interviews, the second part was the trial of the curriculum to study the tree domains effects. The population in the study was the 26 Mathayomsuksa 4 students majoring in music, Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School Secondary, who were studying in the first semester of the academic year 2017 and 11 music instructors. The participants were Purposive Sampling to 10 students and music instructors majoring in piano, vocal, violin, classical guitar and drums. The research instruments were a rubric score for student's musical skills assessment, an interview tool for teacher's satisfaction and an interview tool for student's satisfaction. The data were analyzed by using 1) pre-test and post-test percentage for study students' music skills development. 2) Content Analysis for study teachers and students satisfaction.

The findings were 1) the music practicum curriculum for classical music Instruments included basic skills of each instrument to improve the techniques, tone quality, rhythms and ornamentations, the repertoire should include Sonatas and Concertos from the Baroque and Classical period, short pieces from the Romantic period, the Etudes must be consistent with basic skills, repertoire and support some advance techniques. For electric guitar, saxophone and drums, should practice a variety style of music. 2) for the study of student's music skills, all students score was increased after the experiment, pre-test

mean score was 71.5% and post-test mean score was 88.5%. The guitar student has the lowest score, but his post-test scores was the most increased (27.5% increased). The piano student has the highest score both of pre-test and post-test, and got a full post-test score. For teacher's satisfaction domain, the overall satisfaction was moderate, the repertoire that suitable for student's ability should be select by the instructor, the standard of basic skills and Etudes are applicable, the entrance examination criteria should be according to the curriculum and the graduation criteria. For student's satisfaction domain, piano and violin students were moderately satisfied, the repertoire should more challenging but other students said that the curriculum is suitable for their own music skill.

Keywords: Music practicum syllabus, syllabus development

บทนำ

ดนตรีเป็นศาสตร์หนึ่งที่มีคุณค่าและความสำคัญต่อมนุษย์ และมีการเรียนการสอนที่เป็นระบบมาอย่างยาวนาน ในสมัยกรีกโบราณนั้น ผู้ที่มีความรู้เป็นนักปราชญ์ จะต้องผ่านการศึกษา กลุ่มวิชาที่เรียกว่า Quadrivium ซึ่งประกอบไปด้วยวิชาคณิตศาสตร์ เรขาคณิต ดาราศาสตร์ และดนตรี ควบคู่ไปกับการศึกษาปรัชญา (อนันต์ชัยเลาะห์พันธ์, 2554: 77) กระทั่งปัจจุบันนี้ ดนตรีได้รับการพัฒนาต่อยอดความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านรายละเอียดของดนตรี และระบบการเรียนการสอนดนตรี จนเกิดเป็นวิทยาลัยดนตรี สถาบันดนตรี หรือคณะดนตรีที่สังกัดมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วยุโรป และถ่ายทอดสู่ทวีปอื่นๆ ทั่วโลก

เนื่องจากวัฒนธรรมและประเพณีไทยส่วนมากถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ จึงไม่พบหลักฐานว่าเริ่มมีการศึกษาดนตรีอย่างเป็นระบบอย่างไรเมื่อใด แต่จากภาพจิตรกรรม ประติมากรรม หรือเอกสารโบราณด้านอื่นๆ รวมทั้งดนตรีราชสำนัก ดนตรีที่ใช้ในกิจกรรมทางศาสนา หรือสำนักดนตรีของครูดนตรีที่ตกทอดมาสู่ปัจจุบันย่อมสะท้อนถึงการถ่ายทอดและต่อยอดความรู้ดนตรีไทยว่ามีมาช้านาน ส่วนการฝึกปฏิบัติดนตรีตะวันตกใน

ประเทศไทยนั้น เริ่มพบหลักฐานในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงจัดตั้งกองทหารเกณฑ์ฝึกหัดแถวฝรั่งเพื่อใช้ในกิจการทหาร โดยมีครูฝึกเป็นชาวอังกฤษ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554: 21-24) และพบว่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีชาวอิตาลีเป็นครูฝึกสอนวงเครื่องสาย จนเกิดเป็นวงเครื่องสายฝรั่งหลวง ก่อนที่จะพัฒนาเป็นวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพในปัจจุบัน

จากทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, 1943) ดนตรีเป็นหนึ่งในความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์จาก 9 ด้าน (Musical Intelligence) (เยววาพา เดชะคุปต์, 2544: 2-3) ซึ่งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานักเรียนตามทฤษฎีพหุปัญญาและความเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมปัจจุบัน จึงเปิดวิชาเอกสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายถึง 22 หลักสูตร รวมถึงวิชาเอก ดุริยางคศิลป์ ซึ่งมีเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมทักษะดนตรี ซึ่งณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2554: 17, 317) อธิบายองค์ประกอบของ

ทักษะดนตรีไว้ว่ารวมทั้งทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรี ทักษะการร้อง การเคลื่อนไหว การอ่านโน้ต การสร้างสรรค์ทางดนตรี ทฤษฎีดนตรี และวิชาอื่นๆ ที่มีความสำคัญสำหรับการศึกษาด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษาด้านดนตรี โดยวิชาทักษะดนตรีถือเป็นวิชาที่เป็นหัวใจสำคัญในการเรียนวิชาเอกดนตรี แต่การเรียนการสอนนั้นยังไม่มีกรอบการคัดเลือกบทเพลงและเทคนิควิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีสำหรับการฝึกซ้อมให้กับนักเรียน ตลอดจนการวัดและประเมินผลยังไม่มีความชัดเจนมากพอ อาจส่งผลต่อความสอดคล้องกับเกณฑ์ในการสอบเข้าศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษา

ทั้งนี้ วิชาเอกดนตรีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทได้แก่ โรงเรียนที่เน้นการผลิตนักเรียนด้านดนตรีโดยเฉพาะ อาจอยู่ในรูปแบบโรงเรียน หรือวิทยาลัยเฉพาะทาง หรืออาจมีวุฒิการศึกษาทางวิชาชีพ เช่น หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล หรือโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เป็นต้น และโรงเรียนที่ไม่ได้เน้นผลิตนักเรียนด้านดนตรีโดยเฉพาะ จะจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวิชาเอกเป็นวิชาเพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนด (ธีรพงศ์ บำเพ็ญทาน, 2558: 56) ซึ่งวิชาเอกดุริยางคศิลป์ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จัดอยู่ในประเภทนี้ และเนื่องจากพื้นฐานทักษะดนตรีและคุณลักษณะของผู้เรียนที่หลากหลาย หลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างดังกล่าวเพื่อพัฒนาทักษะดนตรีของนักเรียนแต่ละกลุ่มให้สอดคล้องกับเกณฑ์การจบการศึกษาของโรงเรียนและการพิจารณาเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ทำให้การพัฒนาหลักสูตรนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งหรรษา นิลวิเชียร (2535:18-19) เสนอ

การพัฒนาหลักสูตรไว้ 4 ชั้น คือ 1) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 2) เลือกเนื้อหาของหลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ 3) กำหนดวิธีการที่จะใช้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์นั้น และ 4) ประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

จากเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกกระบวนการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตรวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์สำหรับเครื่องดนตรี 13 ชนิดซึ่งเปิดรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ได้แก่ เปียโน ขั้วร้อง ไวโอลิน วิโอลา เชลโล่ ดับเบิลเบส คลาริเน็ต ฟลูท แซกโซโฟน ทรัมเป็ต กีตาร์ไฟฟ้า กีตาร์คลาสสิก และกลองชุด แล้วนำโครงสร้างหลักสูตรที่ได้มาทดลองตามรูปแบบของการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาทักษะดนตรีของโรงเรียน โดยเทียบเคียงกับสถาบันดนตรีทั้งในระดับสากล ในประเทศไทย และเกณฑ์ในการสอบเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้านดนตรีในมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาทักษะดนตรีของวิชาเอกดุริยางคศิลป์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เป็นไปอย่างมีมาตรฐานและเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ ทั้งด้านการพัฒนาทักษะดนตรีของนักเรียน ด้านความพึงพอใจของครูผู้ใช้

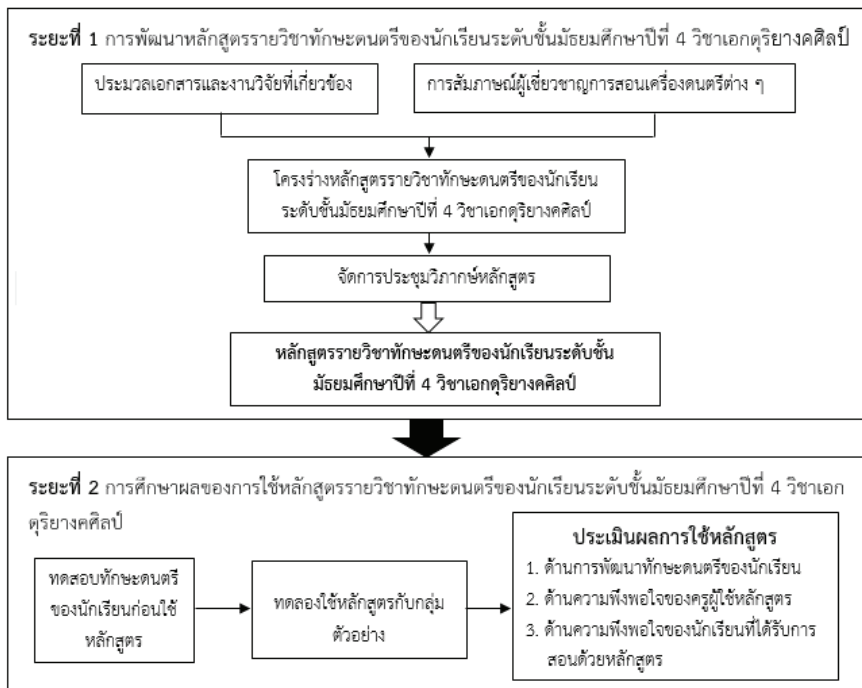

หลักสูตรและและด้านความพึงพอใจของนักเรียน
ที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะ
ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชา
เอกดุริยางคศิลป์ เป็นการประมวลเอกสารเกี่ยว
กับหลักสูตรดนตรี การสัมภาษณ์อาจารย์จาก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อนำมาสังเคราะห์
เป็นโครงร่างหลักสูตร จากนั้นจึงทำการจัดประชุม
วิพากษ์หลักสูตรซึ่งมีคณะกรรมการเป็นอาจารย์
ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และ
โครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัย
ดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ก่อนจะสำเร็จ

เป็นหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี ๗ สำหรับ 13
ชนิดเครื่องดนตรี แล้วจึงนำไปทดลองใช้ในการ
วิจัยระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการศึกษาผลของการใช้
หลักสูตรด้วยการวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่ม
เดี่ยววัดก่อน - หลังการทดลอง (องอาจ นัยวัฒน์,
2551: 276) เลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยด้วย
การสุ่มแบบเจาะจง ได้นักเรียนเครื่องมือเอกเปียโน
ไวโอลิน ทรัมเป็ต กีตาร์คลาสสิก และขับ
ร้อง เครื่องมือละ 1 คน เริ่มกระบวนการด้วยการ
ทดสอบทักษะดนตรีของนักเรียนก่อนการทดลอง
จากนั้นจึงจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตร
เป็นจำนวน 5 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที และสิ้นสุด
กระบวนการด้วยการทดสอบหลังการทดลอง โดย
ทดสอบทั้งด้านทักษะดนตรี ความพึงพอใจของ
ครูผู้ใช้หลักสูตร และความพึงพอใจของนักเรียน
ที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตร สรุปได้ดังรูปภาพ
ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 4 ชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญการสอนเครื่องดนตรีต่างๆ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (semi-structured interview) (องอาจน้อยพัฒน์, 2551: 173) เกี่ยวกับการพิจารณาบุคคลเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้านดนตรีทักษะพื้นฐานที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายควรมี บทเพลงและแบบฝึกหัดที่ควรสอนเพื่อเตรียมนักเรียนเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา และปัญหาด้านทักษะดนตรีที่พบบ่อยในระดับอุดมศึกษา (ที่อาจเป็นผลมาจากพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย)

2. แบบประเมินทักษะดนตรีของนักเรียน มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubric) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็นช่วงคะแนน 0-5 มีหัวข้อในการประเมิน 8 หัวข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า 20 คะแนน (ต่ำกว่าร้อยละ 50) จัดเป็นนักเรียนที่มีทักษะดนตรีในระดับต่ำ นักเรียนที่ได้คะแนนในช่วง 21-31 คะแนน (ระหว่างร้อยละ 51-79) จัดเป็นนักเรียนที่มีทักษะดนตรีในระดับปานกลาง และนักเรียนที่ได้คะแนนมากกว่า 32 คะแนน (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) จัดเป็นนักเรียนที่มีทักษะดนตรีในระดับสูง ดังแสดงในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubric) สำหรับแบบประเมินทักษะดนตรีของนักเรียน

หัวข้อประเมิน	0	1	2	3	4	5
ท่าทางการยืนหรือนั่ง	การนั่ง ยืน และการจับเครื่องดนตรีไม่เหมาะสม	การนั่งหรือยืน และการจับเครื่องดนตรีไม่เหมาะสม	การนั่ง ยืน และการจับเครื่องดนตรียังไม่เหมาะสม	การนั่งหรือยืนดี แต่การจับเครื่องดนตรียังไม่ดี	การนั่งหรือยืนถูกต้องดี	การนั่งหรือยืนถูกต้องดี
การจับเครื่องดนตรี	ดนตรีไม่เหมาะสม ผลต่อการบรรเลงเทคนิคอื่น ๆ ในอนาคต	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม แต่ปรับปรุงได้ทันที	เครื่องดนตรียังไม่ดี ต้องปรับปรุง	มาก แต่การจับเครื่องดนตรียังไม่ดี ต้องปรับปรุง	เหมาะสม จับเครื่องดนตรีในตำแหน่งที่ถูกต้องดีมาก
บันไดเสียง X	มีโน้ตไม่ตรงเสียงมาก จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	มีโน้ตไม่ตรงเสียง 3-4 จุด จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	มีโน้ตไม่ตรงเสียง 1-2 จุด จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัว โน้ต แต่จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัว โน้ต จังหวะสม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัว โน้ต เนื้อเสียงชัดเจน จังหวะสม่ำเสมอดี
บันไดเสียง XX	มีโน้ตไม่ตรงเสียงมาก จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	มีโน้ตไม่ตรงเสียง 3-4 จุด จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	มีโน้ตไม่ตรงเสียง 1-2 จุด จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัว โน้ต แต่จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัว โน้ต จังหวะสม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัว โน้ต เนื้อเสียงชัดเจน จังหวะสม่ำเสมอดี
อาเปจจีโอ X	มีโน้ตไม่ตรงเสียงมาก จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	มีโน้ตไม่ตรงเสียง 3-4 จุด จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	มีโน้ตไม่ตรงเสียง 1-2 จุด จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัว โน้ต แต่จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัว โน้ต จังหวะสม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัว โน้ต เนื้อเสียงชัดเจน จังหวะสม่ำเสมอดี

ตาราง 1 เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubric) สำหรับแบบประเมินทักษะดนตรีของนักเรียน (ต่อ)

หัวข้อประเมิน	0	1	2	3	4	5
อาเปจจโอ XX	มีโน้ตไม่ตรงเสียงมาก จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	มีโน้ตไม่ตรงเสียง 3-4 จุด จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	มีโน้ตไม่ตรงเสียง 1-2 จุด จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัวโน้ต แต่จังหวะยังไม่สม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัวโน้ต จังหวะสม่ำเสมอ	ตรงเสียงทุกตัวโน้ต เนื้อเสียงชัดเจน จังหวะสม่ำเสมอดี
การบรรเลงแบบฝึกหัด	ไม่เคยฝึกแบบฝึกหัด และไม่สามารถบรรเลงโน้ตตัวอย่างที่ครูเตรียมให้ได้	ไม่เคยฝึกแบบฝึกหัด แต่สามารถบรรเลงโน้ตตัวอย่างที่ครูเตรียมให้ได้	ใช้เทคนิคไม่ครบถ้วน เนื้อเสียงและจังหวะยังไม่เหมาะสม	ใช้เทคนิคเฉพาะไม่ครบ แต่เนื้อเสียงดี จังหวะและอารมณ์เหมาะสม	ใช้เทคนิคเฉพาะดี เนื้อเสียงดี คุ่มจังหวะและอารมณ์ในการบรรเลงเหมาะสม	ใช้เทคนิคเฉพาะครบถ้วน เนื้อเสียงดีมาก จังหวะและอารมณ์เพลงดี
การบรรเลงบทเพลง	ไม่ใช้เทคนิคเฉพาะที่ปรากฏในบทเพลง มีโน้ตไม่ตรงเสียงมากกว่า 50% จังหวะ และอารมณ์เพลงยังไม่เหมาะสม	ใช้เทคนิคเฉพาะในบทเพลงไม่ครบ เสียงไม่ตรงหลายจุด เนื้อเสียงมีคุณภาพ แต่ควบคุมจังหวะไม่ได้	ใช้เทคนิคเฉพาะในบทเพลงไม่ครบ เสียงไม่ตรงหลายจุด แต่เนื้อเสียงมีคุณภาพดี และควบคุมจังหวะดี	ใช้เทคนิคเฉพาะในบทเพลงไม่ครบ เสียงเพี้ยนหลายจุด เนื้อเสียงมีคุณภาพดี ใช้จังหวะและอารมณ์ดี	ใช้เทคนิคเฉพาะในบทเพลงไม่ครบ เสียงไม่ตรง 4-5 จุด เนื้อเสียงมีคุณภาพดี มีการใช้จังหวะและอารมณ์ได้ดี	ใช้เทคนิคเฉพาะในบทเพลงดีเสียงเพี้ยนน้อยกว่า 3 จุด เนื้อเสียงมีคุณภาพดีมาก จังหวะและอารมณ์เพลงดี
การใช้เทคนิคต่าง ๆ	เทคนิคเฉพาะของเครื่องดนตรีต้องปรับปรุง และขัดขวางต่อการบรรเลง	เทคนิคเฉพาะของเครื่องดนตรีต้องปรับปรุง	ต้องปรับปรุงเทคนิคเฉพาะสามารถแก้ไขได้ทันทีที่ครูแนะนำ	เทคนิคเฉพาะดี แต่ยังไม่สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสิ่งที่บรรเลง	เทคนิคเฉพาะดี สนับสนุนให้การบรรเลงเพลงมีความราบรื่นจนจบ	เทคนิคเฉพาะดีมาก สนับสนุนให้การบรรเลงเพลงมีความราบรื่น ไพเราะ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้หลักสูตร เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (semi-structured interview) เพื่อให้ครูผู้ให้หลักสูตรรายงานตนเกี่ยวกับความพึงพอใจหลังการใช้หลักสูตร ว่ามีระดับความยากง่ายเหมาะสม มีทักษะพื้นฐาน บทเพลง ตัวอย่าง และแบบฝึกหัดที่เหมาะสม ตลอดจนมี

ความยืดหยุ่นที่สามารถปรับให้เหมาะกับระดับทักษะของนักเรียนได้ดีหรือไม่ อย่างไร ทำการสรุปผลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตร เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (semi-structured interview) เพื่อ

ให้นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตรรายงาน
ตนเกี่ยวกับความพึงพอใจหลังการใช้หลักสูตร ว่า
มีระดับความยากง่ายเหมาะสม มีทักษะพื้นฐาน
บทเพลงตัวอย่าง และแบบฝึกหัดที่เหมาะสม
ตลอดจนมีความยืดหยุ่นที่สามารถปรับให้เหมาะ
กับระดับทักษะของนักเรียนได้ดี ทำการสรุปผล
โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยเป็นสองข้อ
เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใน
บทความนี้จะนำเสนอเฉพาะรายละเอียดเรื่อง
ดนตรีที่คัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
ระยะที่สองเท่านั้น

1. หลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอก ดุริยางคศิลป์

ความมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเสริม
สร้างและพัฒนาทักษะดนตรีให้สอดคล้องกับการ
ศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพด้านดนตรี มี
ความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ
นักเรียนแต่ละคน โดยคำนึงถึงทักษะการบรรเลง
เครื่องดนตรีหรือขับร้อง และความเป็นนักดนตรี
(Musicianship) ซึ่งรวมถึงทักษะการฟัง การร้อง
การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ การอ่านโน้ตดนตรี
และความเข้าใจในดนตรี อาจสอดแทรกทฤษฎี
ดนตรี ประวัติดนตรี หรือความรู้ที่ส่งเสริมความ
เข้าใจในการบรรเลงดนตรีอย่างมีคุณภาพ

เนื้อหาของหลักสูตร พัฒนาทักษะเครื่อง
ดนตรีหรือการขับร้อง การผลิตเสียงที่มีคุณภาพ
การสื่อสารมโนเพื่อถ่ายทอดบทเพลงอย่างไร้
เหมาะสมกับประเภทของบทเพลง โดยการฝึก
เทคนิคเฉพาะและส่วนเสริมต่างๆ ของแต่ละ
เครื่องดนตรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เปียโน ทักษะพื้นฐาน บันไดเสียง
พร้อม arpeggio 4 ชาร์ป-4 แพลต อย่างน้อย
2 octave ทั้ง major และ minor (Natural,
Harmonic และ Melodic) อาจเรียงแบบ circle
of fifth ทั้งแบบรวมมือ แยกมือ และเพิ่มเทคนิค
ต่างๆ เช่น Staccato Chromatic Scale และ
Broken Chords

ตัวอย่างบทเพลง Bach Two-part
invention, Little prelude, เพลงประเภท
Baroque dance suite, Sonata ยุคคลาสสิกและ
โรแมนติกสั้นๆ, ควร์ฟีก้อย่างน้อย 3 เพลงต่าง
ยุคสมัย อาจคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมจาก
สถาบันสอบเทียบทักษะดนตรีที่มีมาตรฐานสากล

ตัวอย่างแบบฝึกหัด Hanon No.
1-10, Czerny Op. 595, Heller, Bursmuller

ไวโอลิน ทักษะพื้นฐาน บันไดเสียง
พร้อม arpeggio 4 ชาร์ป- 4 แพลตอย่างน้อย
2 octave ทั้ง major และ minor (Natural,
Harmonic และ Melodic), การใช้ 2nd, 3rd, 4th
และ half position, ความเข้าใจในดนตรี การ
สื่อสารมโนเพลง, การเล่นคอร์ดใน 1st position,
พัฒนาเทคนิคและการผลิตเสียงที่มีคุณภาพขั้นคู่
3, 6 และ 8

ตัวอย่างบทเพลง Vivaldi: Violin
concerto in Am, Elgar: Salut d'amour,
Schubert: Stänchen, Sonata, Concerto จาก
ยุคบาโรกหรือคลาสสิก Shot piece จากยุค
โรแมนติกระดับปานกลาง, Suzuki violin method
3-4, อาจคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมจากสถาบัน
สอบเทียบทักษะดนตรีที่มีมาตรฐานสากล

ตัวอย่างแบบฝึกหัด Kayser 36
Studies Op.20, Wohlfahrt Etude Op.45,
Dancla Etude

กีตาร์คลาสสิก ทักษะพื้นฐาน บันไดเสียงพร้อม arpeggio 4 ชาร์ป-4 แฟลต อย่างน้อย 2 octave ทั้ง major และ minor (Natural, Harmonic และ Melodic), Chromatic scale อาจเพิ่มเทคนิคในสเกลเช่น p, m fingering หรือ tirando

ตัวอย่างบทเพลง Romance de amor, Rameau, arr. Sollory; Rigaudon, Trad. Argentine, arr. Rivoal; A que has venido, forastero, Trad. Spanish, arr. Sollory; Malaguena, เพลงประเภท Baroque dance suite, Shot piece จากยุคคลาสสิกหรือโรแมนติค ในระดับปานกลาง อาจคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมจากสถาบันสอบเทียบทักษะดนตรีที่มีมาตรฐานสากล

ขับร้อง ทักษะพื้นฐาน Vaccai Practical Method, Diatonic scales, intervals of 2nd, 3rd, 4th, 5th, Scale พิจารณาตามช่วงเสียงของนักเรียน ควรฝึกทั้งชนิด Major และ minor เทคนิคการใช้เสียงต่างๆ การออกเสียงภาษาต่างประเทศสำหรับการขับร้องเพลงคลาสสิก

ตัวอย่างบทเพลง O cessate di piagarmi, Caro mio ben, Nel posso disperar, Nel cor piu non mi sento, 24 Italian songs, อาจคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมจากสถาบันสอบเทียบทักษะดนตรีที่มีมาตรฐานสากล *พิจารณาตามช่วงเสียง

ตัวอย่างแบบฝึกหัด Concone 1-2 *พิจารณาแบบฝึกหัดเฉพาะตามช่วงเสียง

ทรัมเป็ต บันไดเสียงพร้อม arpeggio 4 ชาร์ป-4 แฟลต อย่างน้อย 2 octave ทั้ง major และ minor (Natural, Harmonic และ Melodic), Chromatic scale, อาจเพิ่ม articulation ต่างๆ ในสเกล เช่น slur และ tonguing, การฝึกรูปปาก การใช้ลม

ตัวอย่างบทเพลง Telemann; Air de Trompette, Anderson; A Trumpeter's Lullaby, Shot piece, Fanfare หรือ Sonata ที่ transcribed สำหรับทรัมเป็ตระดับปานกลาง จากยุคบาโรก คลาสสิก หรือโรแมนติค มีเทคนิคหลากหลาย เช่น Staccato, slur, double tonging ทำนองมีการเป่าข้ามคู่ 5, 8 ถี่ขึ้น อาจคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมจากสถาบันสอบเทียบทักษะดนตรีที่มีมาตรฐานสากล

ตัวอย่างแบบฝึกหัด Gordon: Physical Approach to Elementary Brass Playing (C. Fischer), Longinotti: l'Etude de la trompette (Editions Henn)

การนำหลักสูตรไปใช้ แบ่งเป็นด้านครู นักเรียน หลักสูตร และการสอน ดังนี้

1. ครู เนื่องจากลักษณะของนักเรียนวิชาเอกดุริยางคศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) นั้นมีความหลายส่วนมากมีทักษะดนตรีในระดับกลางถึงสูง และอีกส่วนหนึ่งเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจึงควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการอธิบาย การแสดงตัวอย่าง การลำดับการสอนทักษะ และการจัดการชั้นเรียน เพื่อให้จัดการสอนสอดคล้องกับนักเรียนที่มีลักษณะต่างกันนั้น

2. นักเรียน ควรมีการแบ่งเวลาสำหรับการฝึกซ้อมส่วนตัวอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการเรียนวิชาการรวมวงดนตรี หรือกิจกรรมดนตรีต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและกิจกรรมภายนอก เพื่อให้มีทักษะทั้งการบรรเลงเดี่ยว และการบรรเลงรวมวง

3. หลักสูตร นอกจากการสอนทักษะหรือเนื้อหาอื่นๆ ตามหลักสูตรแล้ว ครูควรคัดเลือกบทเพลงจากสถาบันสอบเทียบทักษะดนตรีที่มีมาตรฐานสากล (สำหรับนักเรียน ม.4 ควรอยู่ในระดับเกรด 2-3 หรือสูงกว่า) หรือบทเพลงที่มี

ความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียนมาใช้ในการสอนเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนรู้ระดับทักษะของตนกับระดับมาตรฐานสากล สำหรับนักเรียนที่มีระดับทักษะอยู่ในเกณฑ์สูงอาจพิจารณาควบคู่กับเกณฑ์ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย และเน้นการพัฒนาทักษะให้เต็มศักยภาพของผู้เรียน

4. การสอน ควรมีการทดสอบทักษะก่อนเรียน ได้แก่ บันไดเสียงต่างๆ เพื่อสังเกตทักษะพื้นฐาน ระดับเสียง จังหวะ คุณภาพเสียง ทดสอบบทเพลงและแบบฝึกหัด โดยให้นักเรียนเลือกแสดงบทเพลงและแบบฝึกหัดที่เคยเรียนมาแล้ว และมีความถนัดมากที่สุดด้วยตนเอง เพื่อสังเกตทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรี ความคล่องแคล่ว การถ่ายทอดอารมณ์เพลง ฯลฯ หลังจากนั้นจึงคัดเลือกบทเพลงที่สอดคล้องกับหลักสูตร และเหมาะสมกับระดับทักษะของนักเรียน และควรมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ เพื่อให้นักเรียนนำข้อมูลนั้นไปปรับปรุงการฝึกซ้อมทักษะของตนเอง อาจใช้การพูดคุย หรือเขียนบันทึกพัฒนาการ โดยสำหรับนักเรียนเครื่องดนตรีเปียโน ควรเสริมทักษะในการบรรเลงประกอบ (accompaniment) ส่วนเครื่องดนตรีอื่นๆ ควรมีโอกาสฝึกบทเพลงร่วมกับเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบด้วย

การประเมินผล วิชาทักษะดนตรีมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน แบ่งเป็นสองส่วน คือ คะแนนจากครูผู้สอน เครื่องมือเอก 60 คะแนน

และคะแนนจากอาจารย์ในกลุ่มสาระดนตรี 40 คะแนน คะแนนจากครูผู้สอนเครื่องมือเอกนั้น แบ่งเป็น 3 ส่วนย่อย คือ 1) คะแนนทักษะต่างๆ 40 คะแนน ดังปรากฏรายละเอียดการให้คะแนนและหัวข้อการประเมินในตารางหนึ่ง 2) คะแนนพัฒนาการ 10 คะแนน เป็นคะแนนที่ครูผู้สอนพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงด้านทักษะของนักเรียนตั้งแต่ต้นภาคการเรียนถึงปลายภาคการเรียนว่ามีความเปลี่ยนแปลงมากเพียงใด 3) คะแนนจิตพิสัย 10 คะแนน พิจารณาจากความใส่ใจฝึกซ้อมก่อนเข้าเรียน (สังเกตจากพัฒนาการในการบรรเลง โดยเปรียบเทียบกับชั้นเรียนก่อนหน้ากับชั้นเรียนปัจจุบัน) ความใส่ใจขณะเรียน การเข้าเรียนตรงเวลา การขาดเรียน หรือการเตรียมพร้อมด้านอุปกรณ์ และความรับผิดชอบอื่นๆ

สำหรับคะแนนจากอาจารย์กลุ่มสาระดนตรี 40 คะแนนนั้น เป็นคะแนนจากการแสดงดนตรี (Recital) ซึ่งจะจัดขึ้นก่อนการสอบปลายภาคเรียน 1-2 สัปดาห์ นักเรียนทุกคนต้องจัดการแสดงรวมเป็นหนึ่งชุด โดยแต่ละคนต้องเลือกบทเพลงที่ใช้เรียนในภาคการเรียนนั้นมาแล้วอย่างน้อยหนึ่งเพลงให้ได้ความยาว 5-7 นาที ต้องมีอาจารย์จากกลุ่มสาระดนตรีเป็นกรรมการสอบ 4 ท่าน แต่ละท่านมีคะแนน 10 คะแนน โดยพิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์ดังจะแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 เกณฑ์การพิจารณาคะแนนสำหรับอาจารย์กลุ่มสาระดนตรี

หัวข้อประเมิน	ระดับคะแนน และเกณฑ์การพิจารณา					
	0	1	2	3	4	5
การบรรเลง	ไม่ใช้เทคนิค	ใช้เทคนิค	ใช้เทคนิค	ใช้เทคนิค	ใช้เทคนิค	ใช้เทคนิค
บทเพลง	เฉพาะที่	เฉพาะใน	เฉพาะใน	เฉพาะใน	เฉพาะใน	เฉพาะใน
	ปรากฏใน	บทเพลงไม่	บทเพลงไม่	บทเพลงไม่	บทเพลงไม่	บทเพลงครบ
	บทเพลง	ครบ เสียง	ครบ เสียงไม่	ครบ เสียง	ครบ เสียงไม่	ถ้วน ไม่ตรง
	มีโน้ตไม่ตรง	ไม่ตรงหลาย	ตรงหลายจุด	ไม่ตรงหลาย	ตรง 4-5 จุด	เสียงน้อยกว่า
	เสียงมากกว่า	จุด เนื้อเสียง	แต่เนื้อเสียง	จุด เนื้อเสียง	เนื้อเสียงมี	3 จุด เนื้อเสียง
	50% จังหวะ	มีคุณภาพ แต่	มีคุณภาพดี	มีคุณภาพดี มี	คุณภาพดี มี	มีคุณภาพดี
	และอารมณ์	ควบคุมจังหวะ	และควบคุม	การใช้จังหวะ	การใช้จังหวะ	มากจังหวะ
	เพลงยังไม่	ได้	จังหวะดี	และอารมณ์	และอารมณ์	และอารมณ์
	เหมาะสม	อารมณ์เพลง	อารมณ์เพลง	เหมาะสม	ได้ดี	เพลงดี
	ยังไม่เหมาะสม	ยังไม่เหมาะสม				
การใช้เทคนิค	เทคนิคเฉพาะ	เทคนิคเฉพาะ	เทคนิคเฉพาะ	เทคนิคเฉพาะ	เทคนิค	เทคนิคเฉพาะ
ต่าง ๆ ขณะ	ของเครื่อง	ของเครื่อง	ของเครื่อง	ของเครื่อง	เฉพาะของ	ของเครื่อง
บรรเลง	ดนตรีต้อง	ดนตรีต้อง	ดนตรีต้อง	ดนตรีดี แต่	เครื่องดนตรี	ดนตรีดีมาก
	ปรับปรุง และ	ปรับปรุง	ปรับปรุง และ	ยังไม่สามารถ	ดี สนับสนุน	สนับสนุน
	ขัดขวางต่อการ		สามารถแก้ไข	เลือกใช้ให้	ให้การบรรเลง	ให้การบรรเลง
	บรรเลง		ได้ทันทีที่ครู	เหมาะสมกับ	เพลงมีความ	เพลงมีความ
		แนะนำ	สิ่งที่บรรเลง	ราบรื่นจนจบ	ราบรื่น ไพเราะ	

เมื่อนำคะแนนจากทุกส่วนมารวมกันแล้ว จะประเมินผลตามเกณฑ์ของโรงเรียน ทั้งนี้ การจบการศึกษาในวิชาเอกดุริยางคศิลป์จะมีการพิจารณาเกณฑ์การจบการศึกษา ซึ่งเป็นข้อบังคับด้านการร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและของวิชาเอก รวมถึงเกรดเฉลี่ยวิชาเอกในบางวิชา ดังนั้น

ครูผู้สอนและนักเรียนควรศึกษาเกณฑ์การจบการศึกษาของวิชาเอกควบคู่ด้วย

2. ผลของการใช้หลักสูตรวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์

ด้านการพัฒนาทักษะดนตรีของนักเรียน

เครื่องดนตรี	คะแนนทักษะดนตรีก่อนการทดลอง (40)	คะแนนทักษะดนตรีหลังการทดลอง (40)	ส่วนที่เพิ่มขึ้น
Piano	37 (92.5%)	40 (100%)	3 (7.5%)
Violin	35 (87.5%)	40 (100%)	5 (12.5%)
Classical guitar	19 (47.5%)	30 (75%)	11 (27.5%)
Vocal	29 (72.5%)	35 (87.5%)	6 (15%)
Trumpet	23 (57.5%)	32 (80%)	9 (22.5%)
คะแนนเฉลี่ย	28.6 (71.5%)	35.4 (88.5%)	6.8 (17%)

ด้านความพึงพอใจของครูผู้ใช้หลักสูตร

เครื่องดนตรี	สรุปการวิเคราะห์เนื้อหาความพึงพอใจของครูผู้ใช้หลักสูตร	การประเมินผล
เปียโน	บทเพลงที่กำหนดมีระดับความยากน้อยกว่าความสามารถของนักเรียน ส่วนการกำหนดทักษะพื้นฐานและแบบฝึกหัดนั้นเหมาะสม	พอใจปานกลาง
ไวโอลิน	ควรกำหนดประเภทบทเพลงให้ผู้สอนเลือกบทเพลงที่มีระดับความยากเหมาะสมและสอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียน และพิจารณาเกณฑ์ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการหลักสูตรและทักษะก่อนสำเร็จการศึกษา	พอใจปานกลาง
กีตาร์คลาสสิก	ควรกำหนดบทเพลงโดยดูจากความสามารถของนักเรียนแต่ละคนเป็นหลัก และปรับเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร	พอใจปานกลาง
ขับร้อง	ทักษะพื้นฐานและแบบฝึกหัดนั้นเหมาะสม แต่ควรกำหนดประเภทบทเพลงให้ผู้สอนเลือกบทเพลงที่เหมาะสมกับนักเรียน	พอใจปานกลาง
ทรัมเป็ต	ควรกำหนดบทเพลงโดยดูจากความสามารถของนักเรียนแต่ละคนเป็นหลัก พื้นฐานทักษะและแบบฝึกหัดเหมาะสม แต่บทเพลงที่กำหนดไม่ผลักดันเทคนิคของเครื่องดนตรีเท่าที่ควร	พอใจปานกลาง

ด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตร

เครื่องดนตรี	สรุปการวิเคราะห์เนื้อหาความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตร	การประเมินผล
เปียโน	ต้องการให้บทเพลงที่เรียนมีความท้าทายมากขึ้น	พอใจปานกลาง
ไวโอลิน	ต้องการให้บทเพลงที่เรียนมีความท้าทายมากขึ้น	พอใจปานกลาง
กีตาร์คลาสสิก	หลักสูตรมีความเหมาะสมกับระดับทักษะของตนเองดี	พอใจมาก
ซบร์ริง	หลักสูตรมีความเหมาะสมกับระดับทักษะของตนเองดี	พอใจมาก
ทรัมเป็ต	หลักสูตรมีความเหมาะสมกับระดับทักษะของตนเองดี	พอใจมาก

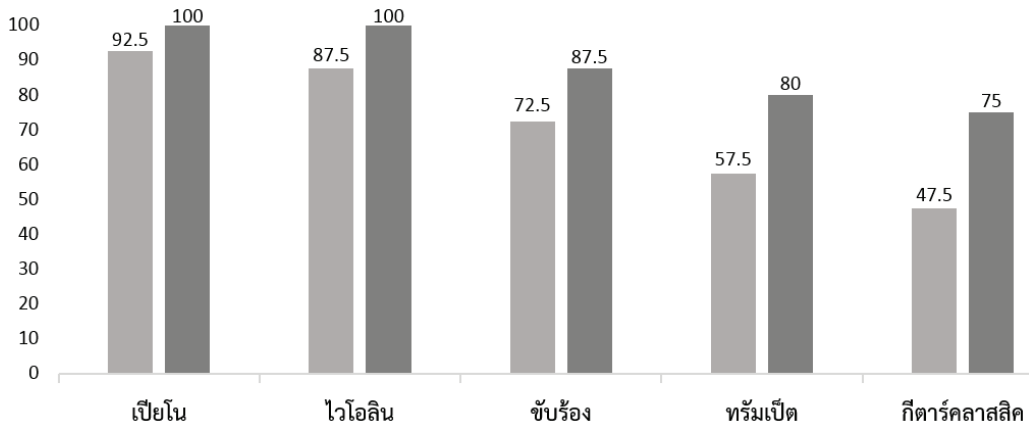
อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์นี้มีสองระยะ ระยะแรกเป็นการประมวลเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและระยะที่สองเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดี่ยววัดก่อน-หลังการทดลอง มีจุดประสงค์การวิจัยสองข้อ ได้แก่ 1) พัฒนาหลักสูตรวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ และ 2) ศึกษาผลของการใช้หลักสูตร ทั้งด้านทักษะดนตรีของนักเรียน ด้านความพึงพอใจของครูผู้ใช้หลักสูตร และด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้คือนักเรียนชั้น ม.4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 5 คน ซึ่งมีเครื่องมือเอกคือ เปียโน ไวโอลิน ซบร์ริง กีตาร์คลาสสิก และทรัมเป็ต พร้อมทั้งอาจารย์ผู้สอนเครื่องมือเอกละ 1 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 10 คน

ผลการวิจัยระยะแรกตอบสนองต่อจุดประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 สำเร็จเป็นหลักสูตรวิชาทักษะดนตรีซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ความ

มุ่งหมาย เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล สอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักสูตรตามแนวคิดของสุมิตร คุณากร (2520: 9) และบุญเลี้ยง ทุมทอง (2553: 15-16) โดยในหัวข้อการนำหลักสูตรไปใช้นั้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงบริบทในการจัดการเรียนการสอน จึงได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของสไตเนอร์ (Elizabeth Steiner. 1988) ที่ได้เสนอว่าการศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ครู นักเรียน สาระหรือหลักสูตร และการเรียนการสอน (อ้างถึงใน ญรรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554: 4-8) และสำหรับนักเรียนเครื่องมือเอกเปียโนแนะนำให้เสริมทักษะการบรรเลงประกอบ (accompaniment) ให้กับเครื่องดนตรีอื่น ๆ การเล่นประกอบการซบร์ริง หรือการเล่นเพลงประเภท Piano Four hands เพื่อส่งเสริมให้เป็นนักบรรเลงประกอบ (Accompanist) ได้ต่อไป (ผู้เชี่ยวชาญการสอนเปียโน. สัมภาษณ์, 24 มิถุนายน 2560)

ผลการวิจัยระยะที่สองตอบสนองต่อจุดประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 จากการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

จากแผนภูมิด้านบน ผลที่น่าสนใจด้านทักษะดนตรีของนักเรียน พบว่าหลังการทดลอง นักเรียนทุกคนมีคะแนนเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองถึงร้อยละ 18 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรสามารถช่วยพัฒนาทักษะของนักเรียนได้ดี โดยเฉพาะนักเรียนเครื่องมือเอกกีตาร์คลาสสิก จะเห็นว่ามีคะแนนหลังการทดลองเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 27.5 ส่วนนักเรียนเครื่องมือเอกเปียโน พบว่ามีคะแนนสูงที่สุดทั้งก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะและความแตกต่างในระดับทักษะดนตรีของนักเรียนที่อาจส่งผลต่อการจัดการหลักสูตร ด้านความพึงพอใจของครู จากการสัมภาษณ์พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจปานกลาง โดยรายงานสอดคล้องกันว่าควรให้ผู้สอนเลือกบทเพลงที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียน และควรพิจารณาเกณฑ์ในการสอบเข้าให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเกณฑ์การจบการศึกษา ด้านความพึงพอใจของนักเรียน พบว่านักเรียนเครื่องมือเอกไวโอลินและเปียโนมีความพึงพอใจปานกลาง โดยรายงานตรงกันว่าอยากให้บทเพลงที่เรียนมีความท้าทายมากขึ้น ส่วนนักเรียนเครื่องมือเอกอื่นๆ รายงานว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับระดับทักษะของตนเองดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1. ผู้สอนปฏิบัติเครื่องมือเอกควรเขียนรายงานพัฒนาการทักษะให้นักเรียนทราบอย่างน้อยเดือนละสองครั้ง เพื่อให้นักเรียนทราบข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงหรือข้อดีที่ควรส่งเสริมเพื่อปรับปรุงการฝึกซ้อมของตน โดยอาจทำสมุดบันทึกการเรียน โดยนำสมุดบันทึกนี้เป็นเงื่อนไขหรือคะแนนส่วนหนึ่งในรายวิชา
2. ควรประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริงในการให้คะแนนการแสดง (Recital)
3. ควรพิจารณาเกณฑ์การสอบเข้าหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร เกณฑ์การจบให้สอดคล้องกันมากขึ้น
4. ควรมีห้องสมุดดนตรีที่รวบรวมแบบเรียน แบบฝึกหัด หรือบทเพลงอื่นๆ สำหรับทุกเครื่องดนตรีที่เปิดสอนในวิชาเอก ทั้งเพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการฝึกซ้อมส่วนตัวของนักเรียนเอง
5. อาจมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะแยกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ตอบสนองกับศักยภาพของนักเรียนทุกคนได้อย่าง

เต็มที่ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิธีการสอนหรือการฝึกซ้อมเครื่องดนตรีต่างๆ เพื่อให้พัฒนาทักษะดนตรีของนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว

2. ควรมีการศึกษาวิธีการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งในด้านทักษะหรือเทคนิคเฉพาะของเครื่องดนตรี และการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความไพเราะของเนื้อเสียงและรายละเอียดเชิงสุนทรียศาสตร์ของดนตรี

เอกสารอ้างอิง

- ณรุทธ์ สุทองจิตต์. (2554). *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพงศ์ บำเพ็ญทาน. (2558). *สถานการณ์ทางสังคมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีของนักเรียนวิชาเอกดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ปรินญาณินพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2544). การพัฒนาหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. ใน *เอกสารการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก”* ณ หอประชุมใหญ่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างวันที่ 25-27 ตุลาคม 2544.
- สุมิตร คุณานุกร. (2520). *หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อนันต์ชัย เลาะห์พันธุ์. (2554). *ยุโรปสมัยใหม่ ค.ศ.1492-1815*. กรุงเทพมหานคร: คักติโสภาคการพิมพ์.
- ABRSM. *Graded Brass exams, requirements and information*.
- ABRSM. *Graded Cello exams, requirements and information*.
- ABRSM. *Graded Clarinet exams, requirements and information*.
- ABRSM. *Graded Double Bass exams, requirements and information*.
- ABRSM. *Graded Flute exams, requirements and information*.
- ABRSM. *Graded Guitar exams, requirements and information*.
- ABRSM. *Graded Saxophone exams, requirements and information*.
- ABRSM. *Graded Singing exams, requirements and information*.

ABRSM. *Graded Trombone exams, requirements and information.*

ABRSM. *Graded Trumpet exams, requirements and information.*

ABRSM. *Graded Violin exams, requirements and information.*

ABRSM. *Graded Viola exams, requirements and information.*

Trinity College London. *Brass Syllabus grade exams 2015-2018.*

Trinity College London. *Guitar (Classical & Plectrum) Syllabus grade exams 2016-2019.*

Trinity College London. *Piano Syllabus grade exams 2015-2017.*

Trinity College London. *Singing Syllabus grade exams 2015-2017.*

Trinity College London. *Strings Syllabus (Bowed Strings & Harp) grade exams 2016-2019.*

Trinity College London. *Woodwind Syllabus (Flute, Clarinet, Oboe, Bassoon, Saxophone & Recorder) grade exams 2016-2019.*

Trinity College London (Rock & Pop). *Drums Syllabus Qualification specifications for graded exams from 2018.*

Trinity College London (Rock & Pop). *Guitar Syllabus Qualification specifications for graded exams from 2018.*